

משנה - חגיגה - רע"ב

[פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

א

פרק

א

משנה

-

א

פרק

הפל חיבין בראיה. במצות יראה כל זכורך, שצריך להתראות בעזרה
ברגל. והכל לאתוויי מי שחציו עבד וחציו בן חורין. ואין כן הלכה, שמי
שחציו עבד וחציו בן חורין פטור מן הראיה מפני צד עבדות שבו: חוץ
מחרש. ואף על פי שהוא מדבר, ואפלו חרש באזנו אחת פטור, דכתיב
(דברים לא) בבוא כל ישראל לראות את פני ה', וכתוב בתריה למען ישמעו

[א]. פָּרַט לְמִי שָׁאִין לוֹ שְׁמִיעָה גְמוּרָה. וְהַשׁוֹמֵעַ וְאִינוֹ מְדַבֵּר נְמִי פְטוּר, דְּכַתִּיב וּלְמַעַן יִלְמְדוּ: **שׁוֹטָה וְקָטָן**. דְּלֹא בְּנֵי חַיִּיבָא נִינְהוּ, שֶׁהוּן פְּטוּרִין מִכָּל הַמְצוֹת. וְקָטָן שֶׁיְכוּל לֵאחֹז בְּיָדוֹ שֶׁל אָבִיו וְלַעֲלוֹת מִירוּשָׁלַיִם לְהַר הַבַּיִת, אָבִיו חַיִּב לְהַעֲלוֹתוֹ כְּדִי לְחַנְכוֹ בַּמְצוֹת, כְּדֹאמְרוּ בֵּית הַלֵּל לְקַמּוֹן בְּמַתְנֵיתִין: **וְטַמְטוּם וְאַנְדְרוּגִינוֹס, נָשִׁים וְעֶבְדִים שָׁאִינוּ מִשְׁחַרְרִין**. כָּל הַנִּי אֲמַעִיטוּ מִזְכוּרָה, פָּרַט לְטַמְטוּם וְאַנְדְרוּגִינוֹס וְנָשִׁים שָׁאִינוּ בְּכָל זְכוּרָה, וְכָל מְצוּהַ שָׁאִין נָשִׁים חַיִּבוֹת בָּהּ אֵין הָעֶבְדִים חַיִּבִין בָּהּ. וְעוֹד הָרִי הוּא אוֹמֵר בְּבוֹא כָּל יִשְׂרָאֵל לְרֵאוֹת, וְעֶבְדִים לָאוּ בְּכָלל יִשְׂרָאֵל נִינְהוּ: **הַחֹרֵר וְהַחוּלָה וְהַזָּקֵן וְשָׁאִינוֹ יְכַל לַעֲלוֹת בְּרַגְלָיו**. מִירוּשָׁלַיִם **[ב]** לַעֲזָרָה, כְּגוֹן שֶׁהוּא מַעֲנֵג בִּיּוֹתֵר. כָּל הַנִּי יִלְפִינן לְהוֹ מְדַכְתִּיב שְׁלֹשׁ רַגְלִים, יֵצְאוּ אֵלּוּ שָׁאִינוֹ יְכוּלִין לַעֲלוֹת בְּרַגְלֵיהֶם: **וְהַסּוּמָא**. דְּכַתִּיב בְּבוֹא כָּל יִשְׂרָאֵל לְרֵאוֹת, כְּשֶׁם שֶׁהֵם בָּאִים לְהִרְאוֹת כְּדָהֵם בָּאִין לְרֵאוֹת הַר קָדְשׁוֹ **[ג]** וּבֵית שְׁכִינְתּוֹ, לְאַפּוֹקֵי סוּמָא וְאַפְלוּ בְּעֵינוֹ אַחַת, שֶׁהָרִי אֵין רְאוּתוֹ שְׁלֵמָה: **שְׁלֹשׁ רַגְלִים**. הָרְאוּי לַעֲלוֹת בְּרַגְלָיו חַיִּבוֹ הַכְּתוּב, וְכִינוֹ דְגָדוּל פְּטוּר מִן הַתּוֹרָה, קָטָן נְמִי לָאוּ בְּרַגְלָיו חַיִּבוֹ הַכְּתוּב, חֲנוּדָה הוּא:

פרק א - משנה ב

הָרְאוּיָה שְׁתֵּי כֶסֶף. גְּדוּל הַבָּא לְרֵאוֹת צָרִיד לְהַבִּיא עוֹלָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כג) לֹא יֵרָאוּ פְּנֵי רִיקָם **[ד]**, וְאִינָה פְּחוּתָה מִשְׁתֵּי מַעוֹת כֶּסֶף, שֶׁהֵם מִשְׁקָל שְׁשִׁים וּשְׁתַּיִם גְּרַעִינֵי שְׁעָרָה מִן הַכֶּסֶף הַצָּרוּף: **וְחַגִּיגָה**. שְׁלֵמֵי חַגִּיגָה, שֶׁאֲמָרָה תּוֹרָה (שְׁמוֹת יב) וְחַגְתֶּם **[ה]** אוֹתוֹ חַג לֵה', כְּלוּמַר הַבִּיאוּ שְׁלֵמֵי חַגִּיגָה, אֵין פְּחוּתִים מִמָּעָה כֶּסֶף. וְאִף עַל פִּי שָׁאִין לְרֵאוּיָה וְלַחַגִּיגָה שְׁעוֹר, דְּכַתִּיב (דְּבָרִים ט"ז) אִישׁ כְּמַתְנֵת יָדוֹ, חֲכָמִים נָתְנוּ בָּהֶם שְׁעוֹר לְמִטָּה, שֶׁלֹּא יָבִיא פְּחוּת מִכָּאן: **הָרְאוּיָה מְעָה כֶּסֶף וְחַגִּיגָה שְׁתֵּי כֶסֶף**. דְּשְׁלֵמִים יֵשׁ בָּהֶם לְגִבוּת וְלַפְתָּנִים וְלַבְּעָלִים, לְפִיכֹךְ הוּן מְרַבִּין מִן הָעוֹלוֹת שָׁאִין בָּהוֹן אֶלְא לְגִבוּת. וְחוּץ מֵעוֹלַת רְאוּיָה וְשְׁלֵמֵי חַגִּיגָה הָאֲמוּרִים בְּמַתְנֵיתִין עוֹד הָיוּ צָרִיכִים לְהַבִּיא מִין אַחַר שֶׁלְמִים, וְהוּן נִקְרְאוּ שְׁלֵמֵי שְׁמֻחָה, דְּכַתִּיב (שִׁם כז) וְזָבַחְתָּ שְׁלֵמִים **[ו]** וְאַכְלָתָּ שֶׁם וְשְׁמַחְתָּ. וְשְׁלֵמֵי שְׁמֻחָה הִלְלוּ לֹא הִזְכְּרוּ כָּאן, וְלֹא נָתְנוּ חֲכָמִים בָּהֶם שְׁעוֹר. וְנָשִׁים חַיִּבוֹת בָּהוֹן כְּאֲנָשִׁים, דְּעַל הַשְׁמֻחָה נִצְטוּוּ נָשִׁים, דְּכַתִּיב (שִׁם יד) וְשְׁמַחְתָּ אִתָּהּ וּבֵיתָךְ **[ז]**:

פרק א - משנה ג

עולות במועד באות מן החליו. מתניתין חסורי מחסרא והכי קתני, עולות נדרים ונדבות במועד באות, ביום טוב אינן באות, ועולת ראיה באה אפלו ביום טוב, אף על גב דיש לה תשלומין כל שבועה, עקר מצותה ביום טוב ראשון, וכשהיא באה אינה באה אלא מן החליו. ושלמי שמחה באים מן המעשר, כלומר שיוכלין להביא שלמי שמחה ממעות של מעשר שני, דשלמי שמחה אינן חובה במקום שיש בשר, והרי יש לו מעות מעשר שני להוציא בירושלים, הלכך יקנה בהם שלמים ויאכל. אבל חגיגת יום טוב הראשון הוא דבר שבחובה אפלו יש לו בשר הרבה, וכל דבר שהוא משום חובה אינו בא אלא מן החליו ולא מן המעשר: **ביום טוב הראשון של פסח.** הוא הדין ליום טוב ראשון של שאר רגלים. ולהכי נקט פסח, לפי שיש ערב פסח חגיגה אחרת, כשהיתה חבורת הפסח מרבה היו מביאין עמו חגיגה כדי שיהא הפסח נאכל על השבע, ואשמעינן מתניתין דחגיגת יום טוב עצמו הוא דאינו באה אלא מן החליו, אבל חגיגת ארבעה עשר באה מן המעשר **(ח)**: **ובית הלל אומרים מן המעשר.** בגמרא פריך אמאי, דבר שבחובה היא וכל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החליו. ומשני בטופל, שמחבר מעשר עם חליו ומביא, אם יש לו אוכליו הרבה ואין לו ספק בבהמה אחת, מביא בהמה אחת לחגיגה מן החליו והשאר ממעות מעשר שני **(ט)**. ואף על פי שכל הבאות ביום טוב ראשון שם חגיגה עליהן, מכל מקום סברי בית הלל דמתר להביא השאר מן המעשר, הואיל וכבר יצא ידי חובתו בראשונה מן החליו:

פרק א - משנה ד

יוצאין ידי חובתן. של שלמי שמחה: **בנדרים ונדבות ומעשר בהמה.** דכתיב (שם יט) ושמחת בחגד, לרבות כל מיני שמחות, דקרא לא בעי אלא שמחה, ואמר מר אין שמחה אלא בבשר, והאי בשר הוא: **אבל לא בעופות ולא במנחות.** דכתיב ושמחת בחגד, אמרה תורה עשה שמחה ממי שחגיגה באה מהן, יצאו עופות ומנחות שאין חגיגה באה מהן:

פרק א - משנה ה

אוכלין מרבין. בני בית מרבין: **מביא שלמים מרבין.** שלמי חגיגה רבים **(יב)** לפי האוכלים שיש לו:

פרק א - משנה ו

מי שלא חג. שלא הביא שלמי חגיגתו ועולת ראיתו {טו}: ויום טוב האחרון. שמיני עצרת. ואף על גב דרגל בפני עצמו הוא, הוי תשלומין דראשון {יח}. וחג השבועות נמי אף על גב דלא הוי אלא יום אחד, יש לו תשלומין כל שבועה, מדאקשיננהו קרא להדדי, בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסכות, מה חג המצות יש לו תשלומין כל שבועה, אף חג השבועות יש לו תשלומין כל שבועה:

פרק א - משנה ז

והוליד ממנה ממזר. שהביא פסולים בישראל והן לו לזכרון {כ}, לפיכך אין עונו נמחק בתשובה: יכול הוא שיחזיר. דמי גנבתו וגזלתו לבעלים ויהא מתקן מן החטא:

פרק א - משנה ח

התר נדרים פורחים באויר. מעט רמז יש במקרא שיוכל החכם להתיר הנדר {כא}, ואין לסמוך עליו, אלא כד מסור לחכמים בתורה שבעל פה: הלכות שבת והלכות חגיגה והלכות מעילה. יש בהן הלכות שהן תלויות ברמז, במקרא {כב} מעט, כהר התלוי בשערות הראש: והעבודות. הלכות עבודת הקרבנות: הן הן גופי תורה. בגמרא מפרש דהן והן גופי תורה קאמר. כלומר בין אותן שאין להם על מה שישמכו ובין אותן שיש להם על מה שישמכו, בין אותן שהן כהררים התלויין בשערה, אלו ואלו גופי תורה:

פרק ב - משנה א

אין דורשין בעריות. לשלשה בני אדם כאחד אין דורשין להם סתרי עריות, כגון בתו מאנוסתו דלא כתיבא בקרא בהדיא ואתיא מדרשא. שפא בזמן שמדבר הרב עם אחד ישאו ויתנו השנים ביניהם, ולא יתנו לבם לשמע מפי הרב כשדרש בו אסור, ויבאו להקל בעריות על ידי שנפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן יותר משאר אסורים שבתורה: **ולא במעשה בראשית**. במעשה ששת ימי בראשית **ב** אפלו לשני בני אדם, וכל שכן לשלשה או יותר, דאמר קרא (דברים ד) כי שאל נא לימים ראשונים, יחיד שואל ואין שנים שואלים: **ולא במעשה מרפבה**. שראה יחזקאל ושראה ישעיה. ורמב"ם פרש, מעשה בראשית, החכמה הטבעית. ומעשה מרפבה, מציאות האל ותארו והמלאכים והנפש והשכל, ומה שיהיה אחר המות. ואין נראה לי שיקרא כל זה מעשה מרפבה, דאם כן חכמת המרפבה הוה ליה למתני, אלא מעשה מרפבה הוא שעל ידי הזכרת שמות של קדשה משתמשים בפתר, וצופין איך משמרות המלאכים במעמדן ואיך היכל לפנים מהיכל, כעין הסוכין ברוח הקדש: **ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו**. אפלו לאדם אחד אין דורשין במרפבה, אלא אם כן מכיר בו הרב שהוא חכם שאם ימסר לו ראשי פרקים יהיה הוא מבין השאר מדעתו: **כל המסתכל בארבעה דברים**. הני דמפרש ואזיל: ראוי לו. יפה וטוב היה לו אם לא בא לעולם: **מה למעלה**. מראשי החיות: **מה למטה**. מתחת לארץ: **מה לפנים**. חוץ למחצת הרקיע במזרח: **ומה לאחור**. למערב. פרוש אחר, מה לפנים קדם שנברא העולם, מה לאחור בסוף העולם לאחרית הימים: **וכל שלא חס על פבוד קונו**. שעובר עברה בסתר ואומר אין שכניה מצויה כאן ומי רואני ומי יודעני:

פרק ב - משנה ב

יוסי בן יועזר אומר שלא לסמוך. ביום טוב. מפני שמשתמש בבעלי חיים, שבכל כחו הוא סומך. וזו המחלקת היתה בין הנשיאים ובין אבות בית דין, דור אחר דור: **יצא מנחם**. לעבודת המלך, ופרש מלהיות חברו של הלל. לפיכך לא הודע מענינו אם נחלק עם הלל בזה אם לאו, ונכנס שמאי

במקומו להיות אב בית דין תחתיו, ונחלק על הלל: **הראשונים**. שהזכרו
ראשון בכל זוג היו נשיאים:

פרק ב - משנה ג

מביאים שלמים. שלמי חגיגה, לפי שיש בהם צדך אכילה להדיוט: ואין
סומכין עליהם. אלא סומך עליהן מבעוד יום. דלא בעינן וסמך ושחט
תכף לסמיכה שחיטה: **אבל לא עולות**. עולת יחיד, ואפלו עולת ראיה,
שהרי יכל להקריבה בשאר ימות הרגל, דאמר קרא (במדבר כט) עֲצֵרֶת תִּהְיֶה
לָכֶם, לָכֶם וְלֹא לְגִבוֹהַ: **ובית הלל אומרים מביאין שלמי חגיגה ועולות**
ראיה. דכתוב (דברים טז) עֲצֵרֶת לֵה', כַּל דְּלֵה'. אבל נדרים ונדבות, בין עולות
בין שלמים, דברי הכל אין קרבין ביום טוב:

פרק ב - משנה ד

יום טבוח. יום שחיטת עולות ראיה של יום טוב לאחר השבת, שאין
קרבין לא ביום טוב ולא בשבת, ועצרת יש לה תשלומין כל שבועה **[ד]**
כפסח וסכות: **ובית הלל אומרים אין לה יום טבוח**. אינה צריכה יום
טבוח, שמתר להקריבן ביום טוב. ובית הלל לטעמייהו דאמרי מביאין
שלמים ועולות ביום טוב. ואשמעינן תנא דאפלו היכא דלא אפשר למעבד
למחר, כגון דחל עצרת בערב שבת, אפלו בהא אמרי בית שמאי דאין עולת
ראיה קריבה ביום טוב ודחו לה עד לאחר השבת **[ה]**: **אין כהן גדול**
מתלבש בכליו. בכלים נאים שלו, ביום טבוח של עצרת שאחר השבת,
כדי שלא יתנאה באותו היום **[ז]**, שבינו הכל שאין היום יום טוב: **שלא**
לקיים דברי האומרים עצרת אחר שבת. שהיו הצדוקים אומרים לעולם
עצרת אחר שבת, דכתוב (ויקרא כג) וספרתם לכם ממחרת השבת, והן
אומרים ממחרת שבת בראשית **[ח]** ואם כן לעולם חל עצרת באחד
בשבת:

פרק ב - משנה ה

נוטלין לידיים לחלין ולמעשר ולתרומה. חלין ומעשר שני ותרומה די להם נטילה בכלי שאין בו אלא רביעית מים: ולקדש מטבילין. פרוש לאכול שלמים וחטאת ואשם יש מעלה יתרה, שצריך להטביל את הידיים בארבעים סאה, ואף על פי שאינם אלא סתם ידיים, שלא נגעו בטמאה המטמאה את כל הגוף מדאורייתא: ולחטאת. לגע במי חטאת, מים המקדשים באפר פרה אדמה להזות מהם על טמאי מתים, יש מעלה יתרה, שאם נטמאו ידיו באחד מן הדברים המטמאים את הידיים ולא את הגוף, כגון ספר ואכלין טמאים ומשקין טמאים וכל טמאות שמדברי סופרים, נטמא גם הגוף, וכל הגוף צריך טבילה. וכל מעלות הללו שזה גבוה מזה, מדברי סופרים הם. והאי דנקט להו הכא גבי הלכות חגיגה, לפי שיש בסופן הלכות הרגל, שעמי הארץ חשובים טהורים ברגל, ולא בשאר ימות השנה. בסוף חומר בקדש:

פרק ב - משנה ו

הטובל לחלין והחזק לחלין. ועוד זו מעלה. הטובל לאכל חלין ונתפון לטביל להיות מחזק טהור לשם חלין: אסור למעשר. אסור לאכל מעשר שני הנאכל בירושלים, עד שיטביל לשם מעשר. וכן כלם: אסור בחטאת. במים המקדשים באפר פרה: ולא החזק. לא נתפון לשם טבילת טהרה, אלא לרחיצה בעלמא: כאלו לא טביל. למעשר, וכל שפן לתרומה ולקדש. אבל טבילה היא לחלין [יא], דחלין לא בעו כונה:

פרק ב - משנה ז

מדרס. אב הטמאה לטמא אדם וכלים כמדרס הזב שמטמא אדם וכלים, כדכתיב (ויקרא טו) וכל אשר יגע במשכבה יכבס בגדיו: לפרושים. לאוכלי חליהם בטהרת חלין: בגדי פרושים מדרס לאוכלי תרומה. כאן חסר מעלה אחת, והכי איבעי ליה למתני, בגדי פרושים מדרס לאוכלי מעשר שני, בגדי אוכלי מעשר שני מדרס לאוכלי תרומה, דהינו לכהנים בתרומתן. וכל הני מעלות מדברי סופרים ניהו, שאמרו אין שמירת טהרתן של אלו חשובה שמירתן אצל אלו. ומתוך שהן אצל אלו לא

שְׁמֵרוֹם, גָּזְרוּ בְּבִגְדֵיהֶם שֶׁמָּא יֵשְׁבֶה עֲלֵיהֶם אֲשֶׁתּוֹ נָדָה **[יב]**, וְהָרִי הוּן מִדְרֵס הַנָּדָה: **הִיָּה אוֹכֵל עַל טְהָרַת הַקֹּדֶשׁ**. הִיָּה אוֹכֵל חֶלְיוֹן שְׁלוֹ בְּטְהָרָה כְּאֵלוֹ הִיָּה קֹדֶשׁ, שֶׁהִיָּה נֹזֵהר בְּהֵן מִכָּל טְמֵאָה הַמְטַמֵּא אֶת הַקֹּדֶשׁ **[יג]**: **וְהִיתָה מִטְפַּחְתּוֹ מִדְרֵס לַחֲטָאֵת**. אָבֵל לֹא לַקֹּדֶשׁ. דִּקְסָבֵר הָאִי תִנָּא חֶלְיוֹן שְׁנַעְשׂוּ עַל טְהָרַת הַקֹּדֶשׁ כְּקֹדֶשׁ דָּמוֹ. וְאִין כּוֹן הִלְכָה, דְּחֶלְיוֹן שְׁנַעְשׂוּ עַל טְהָרַת הַקֹּדֶשׁ לֹאוֹ כְּקֹדֶשׁ דָּמוֹ לְכָל הַדְּבָרִים, כְּדֵאִיתָא בְּסוּף מְסַכְתַּת נָדָה:

ג

פרק

א

משנה

-

ג

פרק

חִמְרָא בְּקֹדֶשׁ. שְׁמִטְבִּילִין כְּלִי בְּתוֹךְ כְּלִי. כְּשֶׁשְׁנִיָּהֶם טְמֵאִים: **אָבֵל לֹא לַקֹּדֶשׁ**. דְּאִמְרִינֵן כְּבָדוֹ שֶׁל כְּלִי הַפְּנִימִי הַמְכַבֵּיד עַל הַחִיצוֹן שֶׁהוּא מִנְּח בְּתוֹכוֹ, חוֹצֵץ בְּפָנֵי הַטְּמֵאָה (צָרִיף לֹמֵר בְּפָנֵי הַמַּיִם, וְכוּן הוּא בְּרִשׁׁי בְּגִמְרָא) וְאִין טְבִילָה עוֹלָה לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה: **אֲחוּרִים וְתוֹךְ וּבֵית הַצְּבִיטָה לְתֵרוּמָה**. כְּלִי הָרְאוּי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּתוֹכוֹ וּבְאֲחוּרָיו וּבֵית צְבִיטָתוֹ, כָּל תְּשֻׁמִּישׁ וְתִשְׁמִישׁ שָׁבוּ, חֲשׂוֹב כְּלִי בְּפָנֵי עֲצָמוֹ לְעֵנְוֵן תְּרוּמָה, שְׂאֵם נְטֵמָא זֶה לֹא נְטֵמָא זֶה. וּבְטְמָאוֹת דְּרַבְּנָן קְאָמֵר, שְׂאֵם נְטֵמָאוֹ אֲחוּרָיו בְּמִשְׁקִים טְמֵאִים לֹא נְטֵמָא תוֹכוֹ וְלֹא בֵּית צְבִיטָתוֹ, וְאֵם נְטֵמָא בֵּית צְבִיטָתוֹ לֹא נְטֵמָאוֹ אֲחוּרָיו וְתוֹכוֹ. וּפְרוּשׁ בֵּית הַצְּבִיטָה, בֵּית אַחִיזָה, לְשׁוֹן וַיִּצְבֹּט לָהּ קְלִי (רוֹת ב). וְאִית דְּגָרְסִי בֵּית הַצְּבִיעָה, לְשׁוֹן אֶצְבַּע, שְׁעוֹשִׁין לְכָלִי בֵּית אַחִיזָה לְהַכְנִיס אֶצְבָּעוֹ בְּתוֹכוֹ כְּשֶׁהוּא שׁוֹתֶה, כְּדִי שְׁלֹא יִכְנִיס יָדוֹ לְתוֹךְ הַכְּלִי: **אָבֵל לֹא לַקֹּדֶשׁ**. שְׂאֵם נְטֵמָא אֶחָד מֵהֶם בְּטְמָאוֹת דְּרַבְּנָן, כְּלוֹ טְמָא לַקֹּדֶשׁ: **הַנוֹשֵׂא אֶת הַמִּדְרֵס**. מִנְעַל שֶׁל זָב: **נוֹשֵׂא אֶת הַתְּרוּמָה**. אֵם יִרְצֶה, בְּחֻבִּית שֶׁל חֶרֶס, שְׂאִינוֹ נוֹגֵעַ בְּאֹוִירָה: **אָבֵל לֹא אֶת הַקֹּדֶשׁ**. מִשׁוּם מַעֲשֶׂה שֶׁהִיָּה בְּאֶדָם אֶחָד שֶׁהִיָּה נוֹשֵׂא חֻבִּית יַיִן שֶׁל נְסֻכִים וְנִפְסָקָה לוֹ רְצוּעָה שֶׁל סַנְדָּל שֶׁהִיָּה מִדְרֵס הַזָּב, וְנִטְלָה בְּיָדוֹ, וּמִתּוֹךְ כֵּךְ נִפְלָה לְאֹוִיר הַחֻבִּית וְנְטֵמָא הַקֹּדֶשׁ. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמְרוּ הַנוֹשֵׂא אֶת הַמִּדְרֵס לֹא יִשָּׂא אֶת הַקֹּדֶשׁ. וּלְפִי שֶׁמַּעֲשֶׂה שֶׁהִיָּה בְּקֹדֶשׁ הִיָּה, לְפִיכֵךְ לֹא גָזְרוּ אֶלָּא בְּקֹדֶשׁ וְלֹא בְּתֵרוּמָה: **לֹא כְּמִדַּת הַקֹּדֶשׁ**. בְּחֻצִּיצַת טְבִילוֹתָיו, מִדַּת הַתְּרוּמָה: **שֶׁבְּקֹדֶשׁ**. אֵם יֵשׁ בְּגַד טְמָא וּבֵא לְהַטְבִּילוֹ, אֵם קָשׁוּר הוּא מִתִּיר אֶת קָשְׁרוֹ, מִשׁוּם דְּדָמִי לְחֻצִּיצָה: **וּמִנְגַב**. אֵם לַח הוּא מִנְגָבוֹ תַּחֲלָה, דְּשִׁמְנוֹנִית שְׁעָלָיו הוּי כְּחוֹצֵץ: **וּבְתֵרוּמָה**. אֵם יִרְצֶה קוֹשְׁרוֹ

ואחר כך מטביל כשהוא קשור ואין בכך כלום:

פרק ג - משנה ב

כלים הנגמרים בטְהֵרָה. שגמרו חבר, ונזהר בהם משבאו קרוב לגמרו **[ד]** שהם ראויין לקבל טמאה, אף על פי כן צריכין טבילה לקדש, הישינו שמה נתז רק מפי עם הארץ על הפלי בשעה שהיה החבר אוהז בו. ואף על פי שבאותה שעה עדין לא נגמר הפלי ולא היה מקבל טמאה, שמה לאחר שנגמר והיה ראוי לקבל טמאה עדין היה הרק לח ומטמא, דתנו במסכת נדה ה"ב והרק מטמאין לחים: **הפלי מצרף מה שבתוכו.** היו חתיכות הרבה של אכלין בכלי אחד ונגע טבול יום שהוא פוסל את התרומה באחת מהן, הפלי מצרפן להיות ככלן חשובים כחתיכה אחת ונפסלו ככלן, דכתיב **(במדבר ז) כף אחת עשרה זהב, הכתוב עשאו לכל מה שבכף אחת: אבל לא לתרומה.** אלא אותה חתיכה שנגע בה היא פסולה, והשאר טהורות: **הרביעי בקדש פסול.** ואינו פוסל: **אם נטמאת אחת מידינו.** בטמאות דרבנן, כגון באכלין ומשקין טמאים וכיוצא בהן, שאין מטמאין אלא ידיים ולא את הגוף: **ובקדש מטביל את שתיהן.** והוא שתשאר לחלוחית בידי הטמאה בשעה שנטמאה. אבל לא היה לחלוחית בידי הטמאה, אין היד האחרת טמאה עד שתגע בה **[ו]**:

פרק ג - משנה ג

אוכלין אכלים נגובים בידיים מסאבות בתרומה. הכי קאמר, אוכלין אכלים של חליו נגובין בידיים מסאבות עם התרומה, אבל לא עם הקדש. מי שתחב לו חברו אוכלין של קדש בפיו בידיים טהורות, וזה האוכל ידיו מסאבות, או שתחב הוא עצמו אוכלין של קדש בפיו על ידי פוש או כרפר **[ח]**, ובקש לאכל צנון או בצל של חליו עמהו, שאין ידיים מסאבות השניות לטמאה מטמאות את החליו, אפלו הכי גזור רבנן שלא יאכלים עם הקדש, שמה יגע בידיים מסאבות באכלין של קדש שבפיו. ולענין תרומה, אף על פי שהידיים המסאבות פוסלות, לא עשו מעלה זו, אלא אמרינן זהיר ולא נגע. ולהכי נקט נגובים, שאלו היה עכשיו משקין עליהם, היו המשקין נעשים ראשונים מחמת הידיים ועושין את החליו שניים, וכשנוגעין בתרומה שבפיו פוסלים אותה: **האונן.** שלא נטמא במתו: **ומחסר פפורים.** שטבל והעריב שמשו ולא הביא קרבנותיו: **צריכין טבילה.**

לְאַחַר שְׂיָבִיא קִרְבָּנוּ, אִם רָצָה לֶאֱכֹל קֹדֶשׁ, כִּיּוֹן דְּעַד הָאִידָנָא הֵיוּ אֲסוּרִים בְּקֹדֶשׁ {ט} אֲצִרְכִּינְהוּ רַבְּנָן טְבִילָה. וּמְחַסְרַי כְּפֹרִים פּוֹסֵל אֶת הַקֹּדֶשׁ בְּנִגְיָעָה {י}. וְהָאוֹנָן אֶף עַל פִּי שְׂאִסוּר לֶאֱכֹל אֵינוֹ פּוֹסֵל בְּנִגְיָעָה: **אָבֵל לֹא לְתַרוּמָה**. דְּמְחַסְרַי כְּפֹרִים וְאוֹנָן מְתָרִים בְּתַרוּמָה. וְאֶף עַל גַּב דְּאוֹנָן אֲסוּר בְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, מְתָר הוּא בְּתַרוּמָה, דְּמַרְבִּינָן לִיה מוֹכֵל זָר לֹא יֵאֱכֹל קֹדֶשׁ (ניקרא כב), זָרוֹת אֲמַרְתִּי לָךְ וְלֹא אֲנִינוֹת:

פרק ג - משנה ד

שְׂבִיהוּדָה נְאֻמִּים וְכוּ'. לְהַכִּי נִקְטַב בִּיהוּדָה, לְפִי שְׂרָצוּעָה שֶׁל אֶרֶץ כּוֹתִיִּים הִיְתָה מִפְסָקֶת בֵּין גָּלִיל לִיהוּדָה, וִירוּשָׁלַיִם אֶרֶץ יְהוּדָה הִיְתָה, וְלֹא הָיָה אֲפֻשֶׁר לְהַבִּיא קֹדֶשׁ מֵאֶרֶץ הַגָּלִיל לִיהוּדָה לְפִי שְׂגָזְרוּ טְמֵאָה עַל אֶרֶץ הָעַמִּים {יב}, וְאֶפְלוּ שֶׁל חֲבָרִים שֶׁבְּגָלִיל לֹא הָיָה אֲפֻשֶׁר לְהַבִּיא לְנִסְכִּים: **נְאֻמִּין עַל טְהוֹרֵת יִין וְשֶׁמֶן כָּל יָמוֹת הַשָּׁנָה**. עִם הָאֶרֶץ שְׂאֵמֵר יִין זֶה טְהוֹר וְהוּא לְנִסְכִּים, שֶׁמֶן זֶה טְהוֹר וְהוּא לְמִנְחוֹת, נְאֻמֵּן לְעוֹלָם, דְּמִשׁוּם חֲמֵרָא דְקֹדֶשׁ מְזַדְהָר וְלֹא מְשֻׁקֵר. אָבֵל אִם אָמֵר יִין וְשֶׁמֶן אֵלוּ טְהוֹרִים וְהוּן לְתַרוּמָה, אֵינוֹ נְאֻמֵּן, שְׂאִין אֲסוּר טְמֵאָת תַּרוּמָה חֲמוּר בְּעִינֵי עַמֵּי הָאֶרֶץ וְחִישִׁינָן דְּלִמָּא מְשֻׁקֵרֵי בֵּה: **וּבִשְׁעַת הַגָּתוֹת וְהַבְּדִים**. בְּעַת הַבְּצִיר וּבְעַת שְׂעוּצָרִים הִזִּיתִים בְּבֵד, נְאֻמִּין אֶף עַל הַתַּרוּמָה, לְפִי שֶׁכָּל בְּנֵי אָדָם מְטַהְרִים אֶת כְּלֵיהֶם בְּעַת עֵשִׂית הַיִּין וְהַשֶּׁמֶן כְּדִי לְהַפְרִישׁ הַתַּרוּמָה בְּטַהֲרָה {יג}: **עֲבָרוּ הַגָּתוֹת וְכוּ'.** לְאַחַר שְׂעֵבֵר זְמַן הַבְּצִיר אוֹ זְמַן עֲצִירַת הַזִּיתִים בְּבֵית הַבֵּד, וְהַבִּיא עִם הָאֶרֶץ חֲבִית שֶׁל יִין אוֹ שֶׁל שֶׁמֶן שֶׁל תַּרוּמָה לְכַהֵן חֶבֶר וְאוֹמֵר שֶׁהִיא טְהוֹרָה: **לֹא יִקְבְּלָנָה מִמֶּנּוּ**. בְּחִזְקַת טְהוֹרָה, דְּלְאַחַר הַגָּתוֹת וְהַבְּדִים אֵינוֹ נְאֻמֵּן: **אָבֵל מְנִיחָה לְגַת הַבָּאָה**. עִם הָאֶרֶץ שְׂיֹדַע שְׂלֵאֲחַר הַגָּתוֹת וְהַבְּדִים אֵינוֹ נְאֻמֵּן, מְנִיחַ חֲבִית זוֹ לְגַת הַבָּאָה וְאִזּוּ נֹתְנָה לְכַהֵן, דְּבִאוּתָהּ שְׁעָה הוּא נְאֻמֵּן עָלֶיהָ {יד}: **רְבִיעִית**. הַלֵּג יִין לְנִסְכִּים, נְאֻמֵּן עַל כָּל הַחֲבִית, דְּמִגּוֹ דְּמַהִימָן אֶקְדֵּשׁ {טו} מְהִימָן נְמִי אֲתַרוּמָה: **כְּדִי יִין וְכְדִי שֶׁמֶן הַמְדַמְעוֹת**. הַמְטַהֵר אֶת טְבִילוֹ לְנִסְכִּים, וְהַשְׁתָּא אֵיכָא חֲלִין וְתַרוּמָה וְקֹדֶשׁ מְעַרְבִין וּמְדַמְעִין זֶה בְּזָה, וּבָא לֹמֵר גַּם עַל הַכְּפָדִים שֶׁהוּן טְהוֹרִים, אֶף עַל גַּב דְּעַם הָאֶרֶץ אֵינוֹ נְאֻמֵּן עַל הַכְּפָדִים אֶפְלוּ בְּשְׁעַת הַגָּתוֹת {טז}, הָאִידָנָא מְהִמְנִינָן לִיה עַל הַכְּפָדִים אֶפְלוּ קֹדֶם שְׁעַת הַגָּתוֹת שְׁבַעִים יוֹם, דְּמִגּוֹ דְּמַהִימָן אֶקְדֵּשׁ מְהִימָן נְמִי אֲתַרוּמָה וְאֶפְדִים, דְּגִנְאֵי הוּא לְקֹדֶשׁ שְׂיִהִיוּ הַכְּפָדִים שְׂעִירוּהוּ מֵהֶם בְּחִזְקַת טְמֵאָה וְהוּא קָרֵב {יז}. וְשְׁבַעִים יוֹם דְּנִקְטַ, מְשׁוּם דְּאוֹרְחָא דְּעִלְמָא הוּא לְהִזְמִין אֶת הַכְּפָלִים וּלְטַהֲרֵם שְׁבַעִים יוֹם קֹדֶם הַגָּתוֹת:

פרק ג - משנה ה

מן המודיעית ולפנים. מודיעית כרד רחוק מירושלים חמש עשרה מיל. ממנו ולפנים, לצד ירושלים, נאמנים קדרים עמי הארץ לקח מהן כלי חרס הדקים, כגון פוסות קדרות וקיתונות. לפי שאי אפשר בלא הם. ובירושלים אין עושין כבשונות, מפני העשן, לא לסיד ולא לקדרות, לפיכך האמינום ולא גזרו עליהם, שאין גוזרים גזרה על הצבור שאין יכולין לעמד בה: הוא הקדר. מי שהביאן מחוץ למודיעית לו בלבד האמינו, לפי שאי אפשר שלא להאמינו, אבל אם מסרם ליד קדר אחר עם הארץ היושב במודיעית או לפנים, לא האמינוהו: והן הקדרות. על אותן קדרות שהביא הוא נאמן, ואינו נאמן לצרף עמהם קדרות של קדר אחר שיושב במודיעית או לפנים: והן הלוקחין. חברים שראוהו שהביאם, נאמן הקדר אצלם, ולא אצל לוקחים אחרים: יצא. מן המודיעית לשוב לאחוריו, אינו נאמן:

פרק ו - משנה ו

הגבאים. ישראל שהן גבאים למלכי אמות העולם לגבות מישראל מסים וארנוניות, ונכנסו לתוך הבית לעבט עבוטו: וכן הגבאים. שגנבו כלי חרס והחזירו: נאמנים לומר לא נגענו. לתוכו. והוא שהחזירו מחמת תשובה שעשו מעצמם, לא מחמת יראה: ובירושלים נאמנים על הקדש. נאמנים על כל כלי חרס, בין גדולים בין קטנים [כג], לומר שהן טהורין לקדש, לפי שאין עושין כבשונות בירושלים, לפיכך האמינום ולא גזרו עליהם: ובשעת הרגל אף על התרומה. דאמר קרא (שופטים כ) ויאסף כל איש ישראל אל העיר פאיש אחד חברים, הכתוב קראם בשעת אספה כלם חברים [כד], ורגל שעת אספה היא:

פרק ז - משנה ז

הפותח את חביתו. חבר שפתח חביתו למכר יין בירושלים ברגל, ומשמשו בו עמי הארץ: לא יגמר. לאחר הרגל. שאף על פי שבשעת הרגל הן

טהורין, לא שטהרתו טהרה עולמית, אלא שבשעת הרגל הכל חברים, אבל לאחר הרגל טמא מגעו למפרע, כדאמרין במתניתין לאחר הרגל מטבילין כלי העזרה, מפני שנגעו בהן עמי הארץ ברגל. ורבי יהודה דאמר יגמר, סבר אם אפה אומר לא יגמר אף הוא לא יתחיל **[כה]**, ואין מזון מצוי לעולי רגלים. ואין הלכה כרבי יהודה: **מעבירין על טהרת העזרה**. מעבירין את הכלים ממקומן להטבילן ולטהר את העזרה מטמאת עמי הארץ שנגעו בהן ברגל: **מפני כבוד השבת**. שהיו הפהנים צריכין להתעסק בצרכי שבת איש בביתו: **אף לא ביום חמישי**. אף אם עבר הרגל ליום חמישי, אין מטבילין אותו עד לאחר השבת. לפי שאין הפהנים פנויין ליום מוצאי יום טוב להטבילן, שטרודין להוציא את הדשן שעל התפוח באמצע המזבח, שקבצו שם כל ימות הרגל כל דשן של המערכה. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק ג משנה ח

ואומרין להם. לעמי הארץ **[כו]** ברגל: **הזהרו שלא תגעו בשלחן**. לפי שלא יוכלו להטבילו לאחר הרגל, שאי אפשר לסלקו ממקומו, דכתיב ביה (שמות כח) לחם פנים לפני תמיד: **טעונים טבילה**. מפני טמאת הרגל: **חוצ ממזבח הזהב ומזבח הנחשת מפני שהן כקרקע**. מזבח הנחשת שהתורה קראתו (שמות כ) מזבח אדמה **[כט]**. ומזבח הזהב כתיב (במדבר ג) הפנורה והמזבחות, איתקש מזבחות זה לזה. ושלחן הא אמרן דלא נגעו בו: **מפני שהן מצפין**. הכי קאמר, וחכמים מטמאין ואומרין שצריכין טבילה גם הם מפני שהן מצפין, דאי לא הווי מצפין יש לטהרן משום כלי עץ העשוין לנחת **[ל]**. פרוש אחר וחכמים אומרים דטעמא דאין צריכין טבילה לפי שהם מצפין **[לא]** זהב ונחשת וצפונין בטיל לגביהן, והווי ככלי עץ העשוין לנחת שאינן מטמאין, ולא פליגי על רבי אליעזר אלא בטעמא דמילתא בלבד, כד פרש הרמב"ם בהלכות מטמאי משכב ומושב: